

Avtor se je zelo potrudil tako z zbiranjem kot razvrstitvijo in razlago gradiva, ki zaslužno dopolnjuje podobno gradivo iz drugih dežel. Zal avtorju podobna dela od drugod niso bila na razpolago in je mogel navajati le nekaj podatkov po Montandonu, Haberlandtu in drugih. Zato bodo pa gotovo njegovo knjigo mnogo citirali zaradi splošno pomembnih dejstev, ki jih hrani Balkan tudi na tem področju ljudske kulture.

Vilko Novak

Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slovena. Knjiga 35. Uredili akademik Dragutin Boranić i profesor Milovan Gavazzi. Zagreb 1951.

Ta knjiga zbornika ima enoten značaj, ker je njegova vsebina zgrajena na podlagi zgodovinskih virov. Razprave v zborniku dokazujejo, koliko etnografsko pomembnega gradiva je skritega še v raznih tiskanih in rokopisnih virih. Razprava Toma Matića, Narodni život i običaji u požeškoj županiji krajem osamnaestoga veka, objavlja v prevodu in v opombah v latinskem originalu podatke iz spisa dveh peštanskih naravoslovcev, ki pojasnjujejo v dokaj širokem obsegu ljudsko življenje te pokrajine glede hiš, hrane, barvanja volne, živinoreje, dela na polju, družinskega življenja, iger, glasbil itd. — Vl. Cvitanović je napisal razpravo Dva priloga o »biranju kraljeva« v Dalmaciji z uporabo gradiva v glagolskem kodeksu v Velikem Ižu. Opisuje običaj, kronološko razvršča »kralje« in njih dajatve prebivalstvu in župni cerkvi. V drugem delu spisa objavlja listine iz srede 18. stoletja o tem običaju. — Hamdija Kreševljaković obširno obravnava razvoj posameznih obrti in cehov v spisu Esnafi i obrti u Bosni i Hercegovini (1465—1878). Il. Mostar, ki je nadaljevanje razprave iz ZNZO 1935. — Stjepan Banović nadaljuje s svojim zaslužnim raziskavanjem ljudskega pesništva z novim spisom Motivi iz Odiseje u hrvatskoj narodnoj pjesmi iz makarskog Primorja. Obravnava motiv moževega povratka iz ujetništva na ženino svatbo in objavlja v zvezi s tem eno neopaženo natisnjeno pesem in eno sorodno neobjavljeno (str. 156 do 191). Analizira motive v pesmih te vrste, posebej pa primerja Odiseje s pesmijo o Iliji Primorcu, ki je kakor prepesnitev Homerja. Pretresa vprašanje, ki so ga Hrvati ponovno načenjali, ali je Homer vplival na nastanek srbskih in hrvatskih ljudskih pesmi. Do končnega zaključka tudi B. ne pride, vendar pa je njegova študija z objavami dragoceno dopolnilo dosedanjega raziskavanja hrvatske epike.

Vilko Novak

Miodrag A. Vasiljević, Jugoslovenski muzički folklor I. Narodne melodije koje se pevaju na Kosmetu. Prosveta, Beograd 1950, str. 424.

Po obsežnih izdajah tekstov ljudskih pesmi in nekaterih redkih zbirateljskih objavah ljudskih napevov, izhajajo v naši literaturi zelo pogosto zbirke ljudskih pesmi in plesov v raznih priredbah za praktično uporabo. Zato smo veseli redkih publikacij, ki prinašajo ljudske napeve urejene znanstveno kritično. Dosedanje zbirke so povečini obsegale ljudske napeve s širšega teritorija in skoraj izjema so bile zbirke, ki so prinesle obsežnejši material z manjšega območja. Vendar nam prav obsežnejše gradivo z manjšega teritorija podaja natančnejšo sliko o značilnosti ljudske glasbe nasploh. Nič manj pa ni važno, da je gradivo podano pregledno in da upošteva kriterije, ki morajo zadovoljiti književnika kakor tudi glasbenika. To se more seveda zgoditi, če je bilo gradivo pred objavo že globlje proučeno. Zato je primerno, da izdajatelj v uvodu pojasni izsledke in iz njih izhajajoče kriterije, ki jih je uporabil pri izdaji. Na osnovi tega je mogoče tudi izdelati razpravo o kakšnem specifičnem problemu, ki ga omogoča priobčno gradivo.

Nekatere teh vidikov je mogoče zaslediti tudi v zbirki ljudskih pesmi M. A. Vasiljevića. Pomembni srbski folklorist, ki si je z dolgoletnim melografskim delom na terenu in uspešno pedagoško prakso pridobil bogatih izkustev v spoznavanju glasbene folklore, je izdal svoje terenske zapise napevov, kot jih je nabral v letih 1946—47 na Kosovu in v Metohiji, ter jim dodal